

LAMBERTY, Max (eigenlijk Maximiliaan) (Sint-Gillis 31 december 1893 – Brussel 13 augustus 1975). Neef van Lodewijk de Raet.

Was de zoon van een Waalse vader, handelsagent, die voortijdig overleed. De weduwe, Anna Maria de Raet, keerde met haar beide zoons naar haar moeder terug, bij wie haar ongehuwde broer Lodewijk woonde. Deze zorgde voor de opvoeding van zijn beide neven en liet hen studeren. Hij maakte er ook twee Vlaamsgezinden van. Lamberty volgde lager onderwijs aan de gemeenteschool te Sint-Gillis en middelbaar onderwijs aan het Koninklijk Atheneum te Brussel (Grieks-Latijnse afdeling). Hij begon zijn universitaire studie aan de Université libre de Bruxelles. Deze studie moest hij in 1914 door het uitbreken van de oorlog en vervolgens het plotselinge overlijden van zijn oom afbreken. In 1915 was hij werkzaam bij een Duitse verzekeringsmaatschappij te Brussel. In 1917-1918 werkte hij in Gent als studiemeester en studeerde er aan de von Bissing Universiteit. Dankzij Camille Huysmans verkreeg hij in 1918 een bewijs van burgertrouw en ondervond hij geen nadeel van zijn studie. Huysmans zorgde er ook voor dat hij werk kreeg als bediende bij de Socialistische Internationale te Brussel (1918) en vervolgens (1922) bij de Belgische Werkliedenpartij (BWP).

In 1925 werd Lamberty, na een examen, ambtenaar

bij de Kamer van Volksvertegenwoordigers. Tegelijk aanvaardde hij een betrekking bij de documentatiedienst van de BWP. In 1929 werd hij medewerker aan het tijdschrift *Ontwikkeling*, dat onder leiding van Huysmans stond. Hij publiceerde er, onder verschillende pseudoniemen, een lange reeks uitvoerige bijdragen over de V.B. Dit leidde tot een samenvattend werk, dat in 1933 te Brugge verscheen onder de titel: *Philosophie der Vlaamsche Beweging en der overige sociale stroomingen in België*. Daarin belichtte Lamberty het aandeel van sociaal-psychologische factoren, vooral van de waardeoordelen, in de ontwikkeling van de Vlaamse gemeenschap. Vanwege het gehalte van zijn verhandelingen achtte hij een academische titel onmisbaar. Ondanks zijn taak als ambtenaar in de Kamer zette hij zijn studie in de sociale wetenschappen voort, nu aan de Rijksuniversiteit Gent, en werd er achtereenvolgens licentiaat (1940) en doctor in de sociale wetenschappen (1947). In die studiejaren was hij, naast zijn andere werkzaamheden, van 1936 tot 1938 privé-secretaris van minister **Désiré Bouchery**. Van 1940 tot 1944 was hij verbonden aan het ministerie van economische zaken. Vanaf 1944 hervatte hij zijn werk in de Kamer.

In 1945 werd Lamberty hoogleraar in de algemene

De Vlaamsgezinde Max Lamberty werd na de Eerste Wereldoorlog door Camille Huysmans binnengehaald bij de BWP. Hij werkte zich op tot hoogleraar sociologie en in 1950 was hij medestichter van de Stichting-Lodewijk de Raet. (AMVC)

sociologie aan het Universitair Instituut voor de Overzeese Gebieden te Antwerpen. In 1950 was hij medeoprichter van de **Stichting-Lodewijk de Raet** en werd er algemeen voorzitter van. In 1956 werd hij voltijds hoogleraar aan de Koninklijke Militaire School, hoofd van de sectie sociale wetenschappen en lid van de Academieraad. Hij verliet nu zijn werkkring in de Kamer van Volksvertegenwoordigers. In december 1963, bij het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd, werd hij emeritus hoogleraar. In 1972 werd hem de prijs van de **Orde van den Prince** toegekend.

Zijn bibliografie omvat meer dan tweehonderd titels. Meer dan de helft daarvan is gewijd aan de V.B. Deze geschriften behandelen uiteenlopende gebieden, momenten en ontwikkelingsfasen van de V.B. Telkens echter staan de stellingen die hij ontwikkelt in de *Philosophie der Vlaamsche Beweging* op de achtergrond: de V.B. vond haar oorsprong en vindt steeds haar stuwkracht in ideeën en gevoelens, in waardeoordelen, die samen 'Vlaamsgezindheid' worden genoemd en de aantrekkingskracht en meteen de wervingskracht ervan bepalen. De misstanden waren de toestanden die in strijd waren met de aanvaarde waardeschaal. Zij werden aan de kaak gesteld aan de hand van de waardeschaal. De geschiedenis van de V.B. is de geschiedenis van het ontstaan, de groei en de overwinning in Vlaanderen van dit oriënterend perspectief dat Vlaamsgezindheid heet. Wanneer Lamberty meer algemene gebieden betreedt, stelt hij steeds met nadruk de rol van de geestelijke factoren in het licht: als de maatschappij gered kan worden van de ondergang, dan moet het niet door de welvaart zijn, maar door een ommekeer in het rijk van de geest. In het algemeen valt in Lamberty's werk zijn verzoenende toon op. Hij laat dat uitkomen in zijn visie op het **activisme en collaboratie** en pleitte al in 1948 in zijn *De Vlaamse beweging* Nu voor **amnestie** als absolute voorwaarde voor een herleving van de V.B.

WERKEN: *Philosophie der Vlaamsche Beweging en der overige sociale stroomingen in België*, 1933; – *Heerschappij en Nood der Ideeën*, 1935; – *Le rôle social des idées*, 1939; – *Over Vlaamsche Volkskracht* (keuze uit de geschriften van L. de Raet, met slotwoord van G. Eyskens), 1939; – *Adel der Politiek*, 1946; – *De Vlaamse Beweging Nu*, 1948; – 'Vlaanderen van het einde van de XVIIIe eeuw tot het begin der XXe eeuw. De politieke geschiedenis', in *Geschiedenis van Vlaanderen*, VI, 1949, p. 9-115; – 'Vlaanderen van het einde van de XVIIIe eeuw tot het begin der XXe eeuw. De Vlaamse beweging', in *Geschiedenis van Vlaanderen*, VI, 1949, p. 119-267; – *Wat is Cultuur?*, 1951; – *Lodewijk de Raet, grondlegger van een Vlaamse volkspolitiek*, 1952; – 'La Flandre et les Flamands dans la communauté belge', in *Aspects de la société belge*, 1958; – 'Constructieve bespiegelingen', in *De Vlaamse Gids* (september 1959); – *Wat is Westerse cultuur?*, 1961; – *Roeping van het Westen*, 1968; – *De Vlaamse Opstanding*, 2 dln., 1971-1973.

LITERATUUR: C. de Ridder, 'Max Lamberty', in *Twintig Eeuwen Vlaanderen*, XIV, 1976, p. 327; – F. Leys, *Max Lamberty*, 1977.

ILLUSTRATIE(S), zie: historiografie.

CLEM DE RIDDER* EN PIETER VAN HEES